

ODSYLAĆ (132) *vb impf*

odsyłać (128), **odsełać** (4) *ComCrac* (2), *Calep* (2).

o oraz a jasne; e z tekstów nie oznaczających pochyleń lub oznaczających niekonsekwentnie.

inf odsyłać (12), odsyłaci (1) *LibLeg* 10/97. ◇ *praes* 1 sg odsyłam (32). ◇ 2 sg odsyłasz (1). ◇ 3 sg odsyła (35). ◇ 1 pl odsyłamy (6). ◇ 2 pl odsyłaćie (1). ◇ 3 pl odsyłają (12). ◇ *praet* 1 sg m -m odsyłał (2). ◇ 2 sg m odsyłałeś (1). ◇ 3 sg m odsyłał (8). *f* odsyłała (1). ◇ 3 pl m *pers* odsyłali (2). ◇ *fut* 1 sg m będę odsyłał (1). ◇ 3 pl m *pers* będą odsełać (1). ◇ *imp* 2 sg odsyłaj (1). ◇ 2 pl odsyłajcie (1). ◇ 3 pl niechaj odsyłają (1). ◇ *con* 2 sg m byś odsyłał (1). ◇ 3 sg m by odsyłał (2). ◇ *impers praet* odsyłaño (1). ◇ *con* by się odsyłało (1). ◇ *part praes act* odsyłając (8).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII w.

1. Przekazywać coś lub kogoś przez pośrednika komuś znajdującemu się stosunkowo daleko, posyłać; *remittere Calep, JanStat, Cn; dimittere PolAnt, Mącz [w tym: kogo (8), co (18)] (30) : Mącz 226a; Kmiec* gdy kędy zbożá odfyłaią ma bydz przy tym *GostGosp* 32.

odsyłać do czego (1): was przyacziela mego vpomynam, abisczie wi thes sina Krola Ianowego vpominaly [...] yzbi tes ten zold a pyeniadze [...] krom zadney odwloky do skarbv naffe⁸⁰ odfilal *LibLeg* 10/69.

[*odsełać komu*: A iefli bi infzi kocziol zakonv nalzeho tefz niemial opatha dla vmarczia. tedy ocziecz przeor ma tho opouiedziecz viífemv opathoui krom odwloki, odffelaiacz mv pieczecz opaczia. *StatNorb* 380.]

W przen (1) :

Zwrot: »do rąk [czyich] odsyłać« (1): którą [majętność] íamiż dobrowolnie do rąk wáfzýy kró: M. odfyłaią *OrzJan* 126.

Przen (10) :

odsyłać do czego (1): trudnych rzeczy nie rad ná kazanie wnošil: ále ie raczey do fzkol odfyłal *SkarŻyw* 202.

odsyłać dokąd (1): Iż ftąd Antykryft potwirdza fwych duřycz/ iákoby tho kryftus tymi to fłowy/ y Szczepan vmieraiąc/ odfyłal duřę fwą gdzie: żegnaiąc się śnią *GrzegŚm* 46.

a) *Zalecać, kazać coś zrobić, nakłaniać [do czego]* (8) : Nie odfyła piřmo do cudow nikogo ále do fluchania fłowá Bożego. *CzechRozm* 187v *marg [idem (2)] **2v, **4; SkarJedn* 122; *SkarŻyw* 545; oto odfyłam káždego/ y X.K. íamego do przeczytania opiřanego żywotá Frideriká 2.Cefarzá *CzechEp* 400; *SarnStat* 792.

W połączeniu szeregowym (1): [*apostoł Paweł*] nam potężnie íamę íalkę Bożą w tey zbáwienney ípráwie záleca/ onę íamę wyřtawia/ y do niey nas odfyła. *CzechRozm* 213v.

W charakterystycznych połączeniach: *pismo odsyła* (3); *odsyłać do cudow* (3), *do czytania, do łaski, do przeczytania żywota, do przysięgi, do słuchania słowa bożego* (2).

a. *Posyłać komu innemu, nie zatrzymywać sobie* (7) : máią fie do tego fądu [królewskiego] ziáchác/ Sędzia/ Podfędek/ Piřarz oného Woiewódtwá w którym odpráwowan będzie [...] y Koce Sędziów infzych zá ápprobacyą Dekrétów odbiárác y odfyłác máią. *SarnStat* 859.

odsylać do czego (2): Gdy mu wiele złotych y srebrów/ y drogich szat do kościelnej służby naniefiono: wielką część/ albo w bogim rozdawał/ albo do innych kościołów odsyłał *SkarŻyw* 472; *SarnStat* 973.

odsylać do kogo skąd (1): więźniem Wołofkie y Tatarskie/ do ciebie zwycięzcą sławny twój/ z polą odsyłał *OrzRozm* R4.

odsylać dokąd (2): Wełnę/ pierze/ ma na jedno miejsce odsyłać/ gdzie rołkają *GostGosp* 118; *SarnStat* 973.

Przen: Przypisywać komuś jakąś cechę [do kogo] (1) : Wszędy Krystus rozdzielnie o Trzech wczyna/ a jedność Bożwą do łamego Oycą odsyła. *GrzegRóżn* M.

b. *Posyłać temu, od kogo się wzięło lub dostało, właścicielowi lub temu, komu się było dłużnym* (6) :

odsylać do kogo (1): plon y słyby przywyedły szpanstw szwałzich y nych mamy odeymacz, y do bratha naszego Corola yego M. starego y młodego, kv panstwam ych m. odfilaczy *LibLeg* 10/97.

odsylać koniu (2): Odsyłał mnie w mój moje listy. *ActReg* 98, 98.

odsylać ku komu (1): Po kilkakroć odsyłał posłowie ku panom i panowie ku posłom *Diar* 78.

odsylać co jakie (1): Ieśli odesłacie Skrzynię Bogą Izraelskiego/ nie odsyłaćcie iej próżney/ ale przy niej oddaycie ofiarę za swoje grzechy *BibRadz* 1.Reg 6/3.

odsylać dokąd (2): *LibLeg* 10/97; Remitto – Na pierze miałem odeślam. *Calep* 909b.

c. *Posyłać temu, kto uprzednio coś przysłał, posyłać w rewanżu [miasto czego]* (1) : Mak któryś mi posłał miękkie ku jedzeniu, miało niego trochę ziarenek pieprzu odsyłał *BielŻyw* 152.

d. *Dedykować* (2) :

odsylać do kogo (1): Odsyłał tedy te książki do W.M. Pana a dobrodzieiá swego Miło: *Oczko* A4v.

odsylać komu (1): *CzechEp* *3 cf *Szereg*.

Szereg: »odsylać i darować« (1): Wszakżem przedsię y tak nie zaraz/ tego co już W. M. odsyłał y daryem/ piśać tym porządkiem począł *CzechEp* *3.

2. *Wyprawiać w drogę, kazać się udać dokądś; remittere JanStat; ablegare, amovere, relegare Cn [kogo]* (30) :

odsylać do kogo, do czego (3): Abendali sie naidovacz doводnie procuratorowie tak vystempni a niekarni, a tedy ie odsyłał do nas mayą. *ComCrac* 18v; Nie wspomina tu nie/ inżnych Diabełskich zabobonów walznych/ iako Pątniki/ y ich Kije/ y Mantyki tżaruiecie/ gdy ie do Białwanów odsyłaćcie. *KrowObr* 100; *SarnStat* 827.

odsylać komu (1): rodzicy nyechayby wyedyeli iż nye ledá yákyemu nuczycyelowi syná swego/ thám do tey szkoly na nabycie [...] nauki/ mayą odsyłać. *GliczKsiąż* L4.

odsylać na co [w tym też: pro aliqua re] (1) [= w jakim celu] (5): *ComCrac* 12; nyechay synow swych nye pyerwey do dworu/ ale do szkoly na nauki odsyłał *GliczKsiąż* H6, L4; Także nieosiadłego Szlachcica karać y ładzić/ nie odsyłać *pro informatione* do nas *SarnStat* 453, 1292.

odsylać o co (2): *ComCrac* 12; Poborcę też o niewczynienie liczby dośtateczney, o retentá, odsyła do Grodu *SarnStat* 419.

odsylać dokąd (6): *ComCrac* 12; *GliczKsiąż* H6, 12, L3v; pilné baczenie na to mieć kazali/ aby tego roku mniéy sye do Cieplic ludzi odsyłało *Oczko* 29v. Cf *Zwrot*.

W charakterystycznych połączeniach: do bałwanow odsyłać, do dworu, do grodu, do starostow (starostw) (2); odsyłać nauczycielowi; odsyłać nieosiadłego szlachcica, poborcę, syna (3), zuchwalca; odsyłać na egzekucyję (2), na nauki; odsyłać o nieuczynienie liczby, o retenta.

*Zwrot: »odsyłać do wieże« = wsadzać do więzienia (1): Pothyfar odfla do wieże Iozepha RejJóz I3v.
Przen (7) :*

odsyłać do kogo, do czego (1): Abowiem kiedybyś temu wierzył/ tedybyś ludzi krześciańskich do Rzymá/ do Papieżá do ftholcá/ do fuccelleyeiego nieprzywiewzował y nie odsyłał. KrowObr 23v.

odsyłać dokąd (2): KrowObr 23v; á ci nie od Antykryftá chcą odwrocić lud Boży/ ále do Egiptu gi zálie odsyłaia GrzegRóżn Iv.

a) O pełnomocnikach Boga (4) :

odsyłać do kogo, do czego (3): s tąc to mocą ten náiz wśzechmogący Pan [...] do nas odfla zwolenniki fwoie RejPos 119, 120, 123.

*odsyłać z czym (2): O moy miły wierny páterzu/ iákoż lie tu rofkochác nie maiz/ [...] fłyizac iz cie Pan odfla s tą mocą którą wziął od Bogá Oicá fwego/ do tych owieczek fwoich RejPos 123.
Cf odsyłać z czym czemu.*

odsyłać z czym czemu (1): y com ia przyniofl od Oycá moiego/ y iákom ieft od niego tu poflan/ y dawno przez Proroki opowiedzian/ s tym was też fwiátu odflam. RejPos 118v.

b) Powodować, że ktoś myśli o czymś [do czego] (1) : w they rzeczy náuczaiac/ że Sákrámentá nie zámykaią w łobie Kryftuflá/ áni im łalki Bożey przywiewzował/ A iz do Niebá nas odflaią swiátości/ y do śmierci Kryftuflowej GrzegRóżn F4v.

a. Posyłać kogoś z powrotem tam, skąd przybył (7) :

odsyłać komu (3): RejZwierz 12v; Wálzey N. C.M. odflay pufzcza wolno wízytke poimane Krześciany BielKron 332; WujNT Philem arg.

Zwoty: »odsyłać do domu« (1): BielKron 197 cf »odsyłać we zdrowiu«.

»odsyłać we zdrowiu« (1): iáko tu ná moię przyrzeczenie w cáłości [Luter] przyjechał/ tymże go obyczaiem odflam wezdrowiu do domu BielKron 197.

Przen (2) :

Zwoty: »odsyłać do domu« (1): Wodká modropłonąca/ co z niey rozum płynie: Lecż odfla do domu błotołozne swinie [tj. pijacy wracajac do domu kładą się w błocie jak swinie]. KlonWor 69.

»[kim] zasię odsyłać« (1): A ieflic ták [spowiednik] rzekł/ iákiemeś tu łotrem przyfzedł tákiem cie zálie odflam/ w imię oycá y fyná y duchá fwiętego. RejZwierz 27v.

b. Wyganiać, zsyłać; amandare Cn [w tym: dokąd (4)] (5) : Słufznaby ná tę rolę wízytke ofádzone Winowáyce odflaić CiekPotr 43.

Przen (4) : Iefli do piekła [pójdzie ten, kto ma grzech powszedni]/ tedy także Bog niespráwiedliwy/ ktory tego w máłym grzechu/ tám odfla iáko y wtorego/ ktory w grzechu śmiertelnym z tego swiáta fzczedł. WysKaz 20.

Zwoty: »odsyłać w nadolną ziemię [= do piekła]« (1): A fwowolne odfla [Bóg] gdzieś w nadolną ziemię RejZwierz 270v.

»do piekła odsyłać« = *przepowiadać komuś potępienie* (1): niechciałbym być w tym podobny X.K., aby takim srocznym fukanim [...] nań doćierać miał/ ábo też iego do piekła (iáko on drugim czyni) odfyłać chciał *NiemObr* 5.

»odszyłać na wieczne zginienie« (1): Iż Pan wšytki pólpolicie przyimuie w obronę fwoię á do wiecznych rofkofzy/ ktorzy mu wiernie vfáią/ á złe niewierne odfyła ná wycężne zginienie. *LubPs ff2 marg.*

3. *Odprawiać, pozbywać się; dimittere, emittere PolAnt; reicere Cn [kogo] (2) :*

odszyłać jakiego (1): Wdowy odfyłałeś cżcże *BudBib Iob* 22/9.

Przen: O Bogu: odpychać od siebie, nie obdarzać łaską (1) : odmieniałz twarz iego [człowieka] y odfyłałz iy. *BudBib Iob* 14/20.

4. *Kazać się zwrócić do kogoś; remittere Vulg [w tym: kogo (15); do kogo (18)] (20) :* *MurzNT* 33v; *KromRozm III Lv; GliczKsiąż G8v; Przyfzedł taki głód ná ludzi iż wołali o żywność zá Krolem/ ktorzy ie odfyłał do Iozephá. BielKron* 17; Bo ten iełt obyczay Bołskiego zrzáduzenia: iłz tych ktore Duchem fwym S. obiáśnia/ záwždy do porzádunych nauczycielow kościelnych fług fwoich odfyła. *SkarŻyw* 27; dáię moc Pátryárłze Hierozolimskiemu/ aby cię rozgrzełzył: y iemu dułżę twoię polecam y do niego cię odfyła. *SkarŻyw* 166, 27 *marg*, 226, 473; *CzechEp* 266; *ReszPrz* 8; nie nálaźłem w tym człowieku żadney winy [...]. Ale áni Herod. bom was do niego odfyłał *WujNT Luc* 23/15, s. 130; *SarnStat* 25.

odszyłać do czego [= do kogo] (2): Do tego tedy was kościoła odfyłamy/ ktorzy tylko łam ták iełt od łamego Boga vprzywileiowany/ iż błádzic nie moźe. *ReszPrz* 9, 8.

odszyłać po co [= w jakim celu] (1): pan Iezus náuczycił [!] náłz znikim nie mowiać/ káźdego do ludzipo [!] náukę wiary świętey odfyła *SkarJedn* 43.

W charakterystycznych połączeniach: odszyłać do kapłana (2), do Kościoła (2), do nauczycielow kościelnych, do rzemieśników, do kościelnych sług; odszyłać do powiatow; odszyłać po naukę wiary św.

Szereg: »odszyłać, (i) zalecać« [szyk 1:1] (2): CzechRozm 108v; Onego [*Boga Ojca*] nam zálecaią: do niego nas odfyłaią *CzechEp* 271.

Przen (1) : dobra páni/ nie oney chudzynce nie dáłá/ áni mu też odmowilá owemi (do Boga odfyłaiąc) zwykłemi fłowy *GórnDworz* O4.

5. *Przekazywać lub wnosić sprawę do innej instancji, także przekazywać załatwienie czegoś innej osobie; reicere, relegare Cn [w tym: kogo (3), co (11)] (21) :* *GórnRozm* D2v; *Pozew Nadworny* tylko, gdy Król w któręy ziemi iełt, bywa: á inné forum fori odfyłaią. *SarnStat* 143.

odszyłać dla czego [w tym też: pro aliqua re (1)] (2): SarnStat 543; tedyby tego potrzebá/ żeby ci wšyłcy ktorzyby ábo nierychłó/ ábo niedbále/ to co powinność ich niešie/ czynili/ ná Trybunał [...] Lubelłki/ [...] pozywáni y przed inšzymi fpráwami fáduzeni bywáli [...]. Odfyłaiąc *pro exequitione ad brachium Regale*, tám gdzieby dobrá pozwánego były *VotSzl* E2.

odszyłać do kogo (3): ActReg 164; A káźdy vrząd tákowá fpráwę do nas odfyłać winien będzie. *SarnStat* 91. *Cf odszyłać do kogo o co.*

odszyłać do kogo o co (1): Táźe więc piérwęy do Burmistrzá fwego pánowie miast odfyłali o fpráwiedliwość. *SarnStat* 1276.

odsyłać do czego [w tym też: *ad aliquam rem* (4)] (14): *Diar* 88; *OrzRozm* T3v; A co fię poimowania we krwi tyczę [!] [...] / odżyła ziemięki vrząd do prawá duchownego. *GórnRozm* Dv, Dv, D2v; EXEKVCIA SĄDOW KROLEWSKICH, przychodzi ná vrząd Márfażkowłki, álbo odsyłaia *ad brachium Regale SarnStat* 161, 95, 418, 543, 609, 1300; *VotSzl* E2.

odsyłać od czego do czego (1): Ale dla przyśiąg od Trybunału teraz piérwéy do łądu Ziemiękiego odsyłaia *SarnStat* 543.

odsyłać z czego do czego (1): Íprawę páná Káíprá Kłodzińłkięgo Stárofty Olkinickięgo / z Rzepkowłkim / z tego łądu Kápturowęgo do naleźnégo prawá / [...] odżyłamy *SarnStat* 876.

odsyłać na co (3): *Diar* 92; Pozwy tákię wzyłtki / do powiatów ná łąd nowo teraz námówiony odżyłamy *SarnStat* 609, 615.

W charakterystycznych połączeniach: odsyłać do grodu, do koncylijum, do powiatow (2), *do prawa* (duchownego) (3), *do roty, do sądu ziemskiego, do trybunału* (2); *odsyłać głowniki, kauzy, rzeczy duchowne, sprawę(-y) (skarbowe)* (3); *odsyłać na sądy, na wiece; odsyłać o sprawiedliwość*.

6. Przenosić do innego zbioru, gromadzić w innej części tekstu [co do czego] (1) :

W porównaniu (1): Té wzyłtki rzeczy do Metryki Ítátutowéy odżyłamy, iáko do żwierzynćá iákięgo *SarnStat* 101.

7. Wskazywać jako źródło wiadomości tekst lub miejsce w tekście [w tym: kogo (20), co (1)] (24) :

odsyłać do kogo [= do autora tekstu] (1): Ale iż też Ireneułz / częłto też iedną rzecz / o iednym Bogu oycu [...] powtarza; przetoż bączne⁸⁰ czytelnićá / to vkazawłzy ná krotce do niego odżyłam *CzechEp* 238.

odsyłać do czego (17): Ale pan Kryłtus nye do podánýa vřtnęgo / [...] ále do pífmá nas odżyła / mowýć: Bádayćye fyę w pífmye *KromRozm* II iv, i2; A ięłli ná tym dowodzie niemałz dofyć / odżyłam cię do piérwłzych Książ Moyżęłzowych *LeovPrzep* G4; *GórnDworz* F8; *KuczbKat* 365; *BudBib* c4; Lecż żęłmy iuż o tym rozmawiáli / tego řzerzyć niechćę: ále cie do liřtu do Hebreow nápiřáne⁸⁰ odżyłam *CzechRozm* 43v, 25v, 30, 202v; *SkarŻyw* A4v; *CzechEp* 104, 135, 136; Abowiem Chriřtus Pan z Moyżęłzá / z Přálmow / y z Prorokow / řwiádectwá brał / y Zydy do pífmá odżyłal *NiemObr* 72; *WysKaz* 37; *PowodPr* 60.

odsyłać dokąd [„tam”] (5): Ale żęłmy to wykłádáli kiedýłmy o Mężoboyłtwie mowili / tedy tám odżyłamy Plebany *KuczbKat* 420; *SkarJedn* 239; Ale iż tego więcey ięłt v nie⁸⁰ / niźby fię tu wpiřać miáło / przetoż tám czytelnićá odżyłam. *CzechEp* 42, 316; *SkarKaz* 636b.

W charakterystycznych połączeniach: odsyłać do instrukcyjej, do ksiąg, do pisma (5), *do przypiskow, do retoryki, do řwiádectw, do zakonu; odsyłać czytelnika, plebany*.

Szereg: »odsyłać i ukazować« (1): Widziřz iákoć do tákich kfiąg y do tákięy Ewányelijey [apostoł] vkázuie / y ciębie odżyła *SkarŻyw* A4v.

W przen (1) : Gdzie duch Boży odżyła do Zakonu y řwiádectw. *CzechEp* 104.

Przen [do czego] (1) : A pan Chriřtus wzyłtkich do mándatow oycá řwego odżyła *NiemObr* 114.

*** *Bez wystarczajęcego kontekstu* (4) : Relego, Odżyłam / zás wrácam / odpráwiam / oddalam. *Mącz* 187a, 187a, 206c; *Amando* – *Odřsełam*. *Calep* 58a.

Synonimy: **3. odkazować, odprawiać, odprawować**.

Formacje współrdzenne cf 1.SŁAĆ.

Cf **ODSYŁANIE, ODSYŁANY**

LWil